

SÅDAN ARBEJDER DU MED TIN

Skal din bil være 100 procent i orden, så glem alt om spartel og glasfiber. Vores egen pladesmed, Martin Pyramide, viser dig her, hvordan du bruger tin på slæden!

Når man for eksempel skal fjerne dørhåndtag eller falsen fra et emblem, skal der svejses en plade i hullet for at begrænse efterarbejdet. Men det er næsten umuligt at lave en helt tæt svejsning, hvilket medfører, at lakeringen med tiden vil boble, hvis ikke der påføres et materiale, der lukker helt tæt. Mange vil i dag bruge glasfiber eller polyester-spartel som underlag. Det er dog ikke holdbart på længere sigt. Derimod har tin været kendt som det bedste underlag i over 50 år, men desværre bruges det ikke så ofte, da det er mere tidskrævende end at spartle.

Riv en søndag ud af kalenderen, og følg med i vores lille tin-guide. Det er en god idé at øve dig lidt, inden du skærer huller i din egen bil, så smut ned til ophuggeren og køb en gammel motorhjelm eller en dør, som du kan bruge til test. Det er lidt surt at stå med en smadret bil, hvis noget går galt. Men det er faktisk ikke så svært at arbejde med tin, hvis du bare tager det stille og roligt til at starte med. Snart bliver du en ligeså dygtig tinsoldat som vores Pyramide.

Rigtig god arbejdslyst!

De fleste stylede biler får lavet en masse pladearbejde. Desværre ser vi ofte, at det synker, flækker eller revner på grund af dårlig spartel og underlag. Følg den Pyramides gode råd, holder dit arbejde hele bilens levetid.

EMBLEMET

Når du fjerner emblemet på din bil, er der ofte en fals nenedunder. Det dur ikke at fylde falsen op med spartel. Nej, skal det laves ordentligt, skal det svejses.

SKABELON

Det gælder om at lave en pap-skabelon, der passer ned i falsen. Her er det bedre at tegne lidt for stort, så du har noget at klippe i bagefter.

KONTROL

Når skabelonen er klippet ud, bliver den lagt ned i falsen for at tjekke en sidste gang, at den passer. Skabelonen skal være en lille smule mindre end falsen, da der skal være plads til en svejsning.

UDKLIPNING

Skabelonen er tegnet over på et stykke karosseriplade. Pyramiden anbefaler, at pladen er minimum 0,9 mm tyk. Ellers kan pladen trække sig for meget under svejsning.

AFSLIBNING

Malingen skal fjernes, der hvor svejsningen skal ligge. Ellers kan man ikke svejse i pladen. Ventilationshullerne gør, at der ikke dannes kondens mellem pladerne.

OPHÆFTNING

For at fastholde den lille plade i falsen, svejser vi små klatter på pladen, så den passer 100 procent. Her skal du være meget omhyggelig, da du ikke bare tager pladen af igen.

KØLING

Hver gang du laver en svejsning, skal hele pladen køles ned igen. Det kan gøre som her med en trykløftpistol. Hvis ikke den køles ned, vil varmen fra svejsningerne få pladen til at slå sig.

SLIBESKIVER

Papskiven, der bruges til at fjerne maling, tages af luftsliberen. En stenslave monteres i stedet. Papskiven er god, da den ikke fjerner noget af metallet - stenslaven tager både svejsninger og metal.

SLIBNING

Når der er svejst hele vejen rundt, skal de høje knolde fra svejsningen slibes væk. Her bruges stenslaven fra før. Pas på ikke at slibe på andet end selve svejsningen, da pladen i forvejen er meget tynd.

AFRENSNING

Malingen fjernes i en fem centimeters omkreds fra svejsningerne, fordi tin kræver en 100 procent ren plade for at kunne binde. Pas igen på ikke at slibe for hårdt på pladen.

TIN-PASTA

Den specielle tin-pasta smøres på den rå plade og fordeles i et jævnt lag. Pastaen er en slags grunder for tinnet. Uden pastaen vil tinnet ikke hæfte på pladen. Husk handsker - det er noget giftigt stads!

OPVARMNING

Hele området med tin-pasta varmes op. Når den rigtige temperatur er opnået, vil pastaen boble. Pastaen har fået for meget varme, hvis den bliver brun.

AFTØRRING

Imens boblerne er blanke, tørres pladen over med et stykke papir. De overskydede fedtstoffer fjernes, så kun det blanke bliver tilbage. Nu er pladen klar til tin.

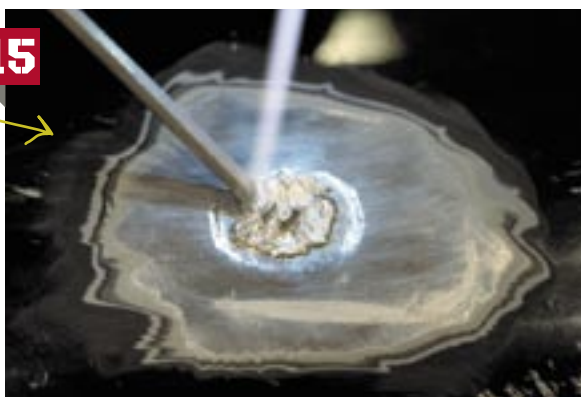
OLIE PÅ SKE

Inden vi lægger tin på, gør vi træskeen klar. Den vædes i maskinolie, så tinnets ikke binder på skeen. Behold handskerne på, da det stadig er ret så giftigt!

15

TIN-TID

Det er vigtigt at købe tin, der er beregnet til karosseri-brug, da det består af mindst 29 procent smørbart tin, hvilket VVS-tin ikke gør. Tinnet opvarmes med autogen-svejseren, indtil det smelter ved ca. 230 grader. Pas på nallerne!

16

FORMNING

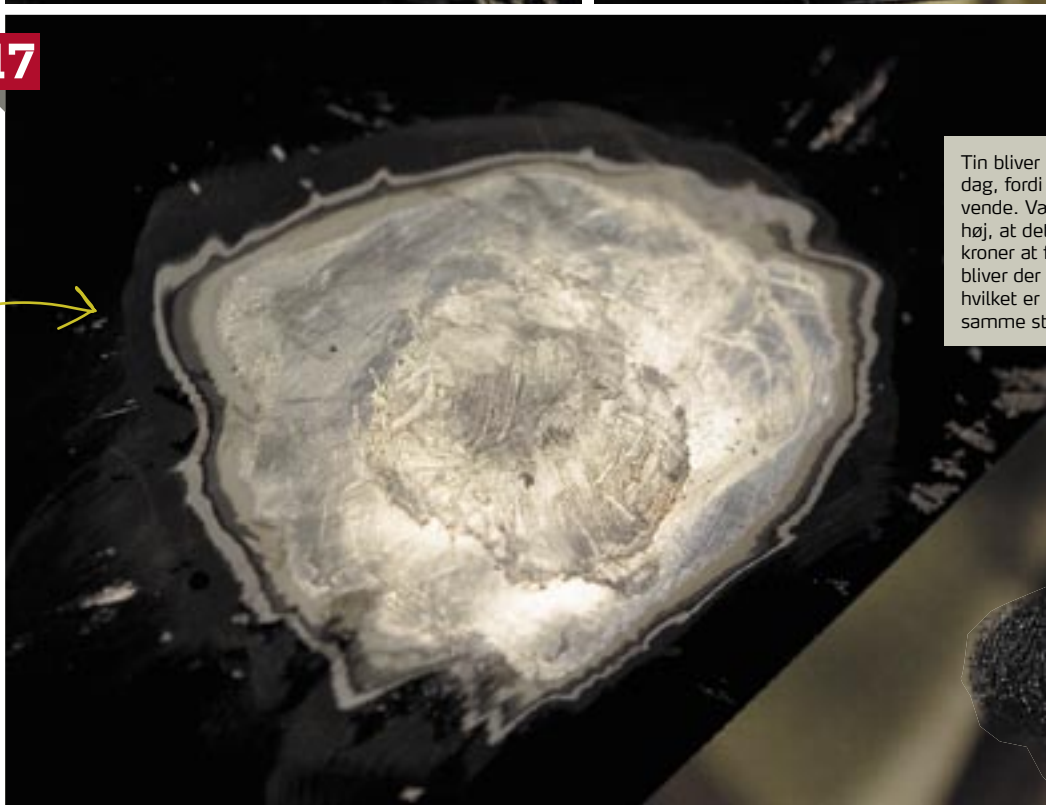
Når der er tilført rigeligt tin til at fylde hullet, holdes det flydende ved hjælp af flammen på autogen-svejseren. Tinnet bredes nu udover hele området ved hjælp af skeen.

17

NEDKØLING

Når tinnet er formet færdig, skal pladen køles ned. Det er vigtigt ikke at chokkøle ved hjælp af vand eller lignende, da pladen vil trække sig sammen og blive til én stor bule. Det tager ca. 10 minutter at luftkøle, så du kan lige nå en pilsner - eller to. Området ser stort ud på billedet, men det er kun 10 x 10 centimeter.

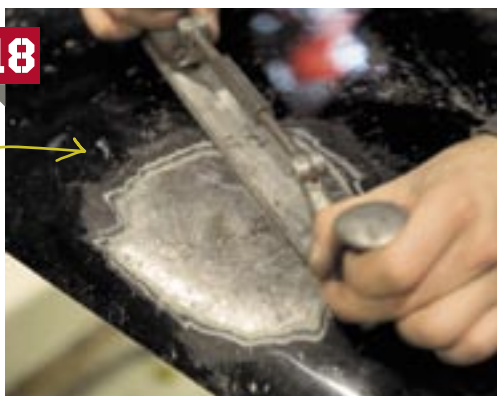

Tin bliver ikke brugt på værkstederne i dag, fordi arbejdet er mere tidskrævende. Værkstedernes timepris er så høj, at det ville koste mange tusinde kroner at få lavet en lille bule. Derfor bliver der i dag brugt spartel til alt, hvilket er ærgerligt, da det langtfra har samme styrke som tin.

18

SLIBNING

Til afslibning af tinnet bruges en panser-fil, der fjerner det overkydende tin. Mærk efter med fingrene, så du ikke sliber for meget af.

19

OVERFLADEN

Når tinnet er færdig-slebet skal overfladen være helt plan. Kør en flad hånd henover området for at mærke eventuelle ujævne områder. Føl dig frem, ligesom på konen...

20

FÆRDIG

Pyramiden er lidt autonom, så han elsker spraydåser. Derfor sprayer han grunder udover hele området, så pladen ikke rustet, inden den skal til maler. Det var da ikke så svært, vel?

KOM I SVING!

VÆRKTØJ

Til tin-arbejde skal der bruges en luft- eller vinkelsliber med papskiver til at rengøre metallet. Derefter et autogen-svejsværk med én argon- og én oxygen-flaske. Til sidst skal du bruge en træske og en panserfil til at forme og slibe tinnet.

TIDSFORBRUG

Det tog 45 minutter at tilpasse pladen til hjelmen. Derefter tog det yderligere 45 minutter at rense metallet, smøre tin-pasta og tin på. Altså i alt halvdanden time. Havde vi brugt spartel i stedet for tin, havde det taget under en time at lave.

PRISNIVEAU

Der er sammenlagt værktøj for 7.000-8.000 kr. Men heldigvis kan det bruges til meget andet end tin. Tinnet koster ca. 50 kr. for et kg og tin-pastaen koster ca. 150 kr. for en dåse. Sammenlignet koster et kg spartel ca. 100 kr., så tin er noget dyrere.

ANNONCE*

*CHE-CHING!